

MARIA BĂRBULESCU – OMUL DE ȘTIINȚĂ ȘI PRIETENUL DESĂVÂRȘIT

La începerea săpăturilor arheologice în cetatea Adamclisi, ca tânăr cercetător la Institutul de Arheologie, am colaborat cu Maria Munteanu, căsătorită Bărbulescu, absolventă ca și mine a Facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai și repartizată la Constanța la Institutul pedagogic de 3 ani, nucleul Universității „Ovidius”.

Aveam fiecare câte un sector, inițial eram doar noi două și ne-am dat imediat seama că va trebui să ne consultăm asupra situațiilor descoperite în teren și a modului în care să facem cercetarea.

Zilnice după-amieze pe șantier, la fiecare din sectoare, erau motivate de simțul răspunderii pentru sesizarea și înregistrarea tuturor elementelor de viață, adăpostite în straturile succesive intersectate de secțiunile noastre. Două „ardelence” aveam dorința să dovedim că și la Cluj se învață cum se face o săpătură științifică, căci prea des auzeam legende despre modul superficial în care se făceau cercetările arheologice la nord de Carpați.

Este probabil greu de imaginat cu ce mijloace făceam cercetarea în acei ani. Sfoara de trasat și șpaclurile erau la îndemâna noastră. Aparatul fotografic era investiția pe care o făceai din salariul de stagiar și nu era de calitate ce s-ar fi impus. E adevărat că la Institutul de Arheologie aveam pe domnul Mironescu, care venea pe șantier la sfârșitul săpăturilor și ne ridica planul. Profilele le făceam cu ruletele personale.

Condițiile în care trăiam pot fi un capitol de amintiri. Oricum, șoriceii din fostul cămin al tractoriștilor, în care locuiam, s-au obișnuit cu prezența noastră și nu se jenua să ne fie companie, chiar și ziua ...

Perioada petrecută împreună cu Maria la Adamclisi (1969-1971) mi-a inspirat nu numai considerație pentru onestitatea ei și creativitatea științifică, dar a avut ca urmare consolidarea unei adevărate prietenii, încercată de-a lungul celor cinci decenii de activitate științifică. Din păcate, s-au redus fondurile de cercetare și s-au impus cercetări concentrate pe punerea în valoare a Cetății, în vederea serbărilor ce se preconizau pentru centenarul redobândirii Dobrogei. Cele două sectoare ale noastre au rămas, ca multe altele, doar pentru un viitor incert... Eu am rămas să fac cercetări la Tropaeum Traiani și astfel am devenit un quasi dobrogean.

Maria Bărbulescu s-a implicat în cercetarea unui sit de caracter "rural", Albești, și împreună cu un colectiv, mai dezvoltat sau mai restrâns, a pus în valoare situl și a publicat mereu rapoarte și ulterior o monografie.

Munca sistematică și fără răgaz atât la universitate, la Muzeul de Arheologie și pe șantier i-a permis să alcătuiască o teză de doctorat pe un subiect dificil, *Viața rurală în Dobrogea romană*, în care a pus în valoare toate cunoștințele acumulate, mai cu seamă datele epigrafice. Temeinica pregătire la facultate, sub îndrumarea profesorilor N. Lascu, C. Daicoviciu și I. I. Russu, au avut ca rezultat o neîntreruptă preocupare pentru publicarea și interpretarea datelor transmise de inscripțiile descoperite în Dobrogea.

Într-o lume tot mai "pragmatică", Maria a rămas un caracter, cu bine definite principii moștenite din familia sa și a știut să se impună cu demnitate și cu o deosebită bunăvoință față de cei cu care venea în contact. A fost mereu gata să ajute și să împărtășească din știința și experiențele sale pentru a crea tineri cu competențe de calitate, dându-le reperatele necesare pentru a se desăvârși prin munca ulterioară absolvirii studiilor.

A fost mereu un colaborator de încredere care nu a dorit niciodată să-și însușească munca celor cu care a colaborat, lucru cam rar în societatea noastră și înainte și după 1989.

Pentru mine, trecerea Mariei în lumea cea dreaptă este dispariția prietenei cu care la Constanța, Cluj, sau unde ne aduceau împreună împrejurările, puteam împărtăși idei științifice și frământările vieții profesionale. Cu o părere cumpănită mi-a dat des puterea să privesc cu seninătate lucrurile cu care nu prea eram de acord, dar nu-mi stătea în putere să le schimb.

Vorbe care nu pot cuprinde sentimentul de căldură sufletească pe care mi-l prilejuiește gândul la Maria, omul de știință și prietenul desăvârșit.

Ioana BOGDAN CĂTĂNICIU*

* Ioana BOGDAN CĂTĂNICIU: Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca; e-mail: ioana.bogdancataniciu@gmail.com.

Fig. 1 - Împreună cu Maria și Haralambie Bărbulescu.

